

Onor. Biblioteca Universității din Cluj
Sibiu

Hírlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHEVICH ENDRE
vezetésévelZiărul Comunității Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapaA Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83.
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Az államformák élete

Irtá: Sükösd Pál (Medias-Medgyes)

Az a hatalmas küzdelem, melyet az emberiség a legutóbbi évtizedekben sorsának jobbrafordulása érdekében folytatott, az államformák eddigi rendszerét sem hagyta érintetlenül, hanem sok államban annak gyökeres megváltozására vezetett. Ennek következtében tehát időszerű az, hogy az államformák életével is kissé közelebbről foglalkozzunk, mivel az azokban végemenő változások olyan következtetések levonását is időszerűvé teszik, melyekből nagyon sokszor általános érvényű igazságokat lehet megismerni.

Amikor az államformák életét vizsgáljuk, természetesen nemcsak a múlt kell szemlélőtt törtanunk, hanem vizsgálódásainkkal addig kell kiterjednünk, ameddig a szervezett állami élet megindulásának a folyamata terjed. Onnan a történelemben — korunk felé haladva — az államformák változásának érdekes hullámzását lehet megfigyelni, melyek sokszor érthetetlenül állanak előttünk. A kérdések mélyebb vizsgálata azonban meggyőz, hogy ezeknek a változásoknak a mélyén mindig nagy erők rejtőztek, melyekről a történészek nagyon sokszor említést vagy egyáltalán nem tettek, vagy ha azokat talán meg is említették, azoknak az erőknek a lényege és jelentősége, melyek ezeket előidézték, kellőképpen nem volt kidomborítva.

A történelem színpadán megjelenő népek vezetése kezdetben csaknem kizárólag egy ember kiváltsága körül csoportosult. Egy ember képességei rendszeren olyan erőket rejtettek, melyek képesek voltak arra, hogy akár a már széthullásnak induló állami szervezeteket, akár pedig a feltörő fiatal népi akaratokat egy egységes elhatározó erővé sűrűsítették. Ez az erő azután, az akadályok nagy tömegével megküzdve, egy nép számára — sokszor a más népek leigázása árán is — a hatalmat biztosította. Ezt a ténny nagyon sokszor úgy magyarázták, hogy egy ember kiváltsága volt az, mely egy népet naggyá tett és ennek következtében annak az embernek a munkásságát, akinek nevéhez a nép nagysága fűződött, rendszeren az égig magasztalták. Mellette ugyanakkor embermilliók kemény és szűz munkája sokszor egészen jelentéktelen tényezővé lett. Az egyeduralmi rendszerekben, legyen az királyság, császárság, cári uralom, vagy akár milyen más rendszer, a népek virágzásának ilyen könnyen való méltatása az igazságnak teljes mértékben soha meg nem felelt. Azt nem lehet elvárni, hogy egy-egy szervező erő, legyen az a király, császár vagy cár, saját erejével nagyon sokat tett és a jelenben is tehet, de munkásságának igazi erejét, mely után az eredmények jelentkeztek, mely egyben az egész ország erejét is jelentette, mindig az adta, hogy az alattvalók milliói azzal a céllal, melyet a nemzet vezetője maga elé tűzött, teljes szívvel és lélekkel egyetértettek és ez az egyetértés a többség nagy céljainak megvalósításánál minden akadályt elsőpró erővel jelenkezett. Az egyeduralmi rendszerek ereje tehát abban állott, hogy a vezetők milliói tudással, áldozatkészséggel és munkával egyaránt odaállottak és ezáltal a vezetők által között eszméknek hihetetlenül nagy súlyt és erőt adtak.

Ez az erő, mely az egyeduralmi rendszerek célkitűzéseinek megvalósításánál a történelem folyamán annyiszor jelentkezett, igazi erőt mindig csak addig képviselt, ameddig a vezetők által képviselt elgondolások és célkitűzések a vezetetteknek a lehető legzűzesebb rétegeiben megértésre és támogatásra találtak. Attól a perctől kezdve, amikor a vezetők elgondolásai a vezetettek által kívánt elvekkel ellentétbe kerültek, a vezető és a vezetettek között szakadék keletkezett. A népek ilyenkor rendszeren két táborra oszlottak. Az egyik tábor azokból állott, akik a vezető köré csoportosultak és annak célkitűzéseit is — a legtöbb esetben egyéni előnyök miatti támogatták. Minél nagyobb lett a szakadék a vezető által hirdetett és a nép által megvalósítandónak vélt elgondolások között és minél kisebb lett azoknak a tábor, akik a vezető elgondolását a vezetettek kívánalmaival és tömegeivel szemben képviselték, annak az államformának a gyengesége, melyben az illető nép élt, annál nagyobb lett. Ez a gyengeség pedig az első, legtöbbször kívülről jövő megpróbáltatással szemben, az államformának a megváltozására vezetett, anélkül a népek gyermekkorában csaknem mindig egyeduralmi rendszerek helyett a népruralmi államformák térhódításának kedvezett.

Az államformák másik rendszere, mely a népruralom és a népfeljeg elgondolásán alapult, az egyeduralmi rendszereknek éppen az ellentéte volt. Ezzel a rendszerrel a történelem folyamán már elég korán találkozunk. Az állam mai értelemben vett szervezetét megteremtő római

szellem, mely az állami élet alapjává a jogrendet tette, mar az ókorban csaknem egy felvezreden keresztül köztársasági államformát választott magának. Ezt az államformát a királyság megelőzte, majd pedig a császárság felváltotta.

Az államformák élete tehát az egyeduralmi és a népruralmi elvek alapján felépített rendszerek között váltakozott. Ez a változás a mai kornak igen jellemző tünete. Sokszor azonban az is megtörtént, hogy ez a két rendszer bizonyos mértékig kezet fogott egymással. Ennek folytán különösei az egyeduralmi rendszerek alapvető tényezői elég széles területeken érvényesülést szereztek maguknak, viszont a népruralmi rendszerekkel rendelkező államokban az egyeduralmi törekvések elgondolásai kezdetek feltűnésezték.

Ezeket a változásokat vizsgálva önkéntelenül aztk kérdezzük, melyek az okok, melyek a népek életében időnként az államformák változását előidézték. Az előbbi fejtegetésekből ezt könnyen meg lehet állapítani. Az állam vezetőinek célkitűzései minél inkább eltávolodtak a nép célkitűzéseitől, az állam ereje és ezzel egyidejűleg az államforma szűzardsága annál jobban megingott. A vezető köré csoportosultak és a vezetettek ekkor ugyanis két táborra szakadtak és minden erejüket, ahelyett hogy azt a külső veszélyek ellen fordították volna, egymás ellen pocskolták. Ez jelenség az egyeduralmi rendszerekkel rendelkező államokban abban jelentkezett, hogy a vezető köré csoportosult kamarilla kicsinyes, önző és a kor követelményeitől már nagyon régen átlépett elgondolások megvalósításához görcsösen ragaszkodott. A népruralmi rendszeren felépülő államformákban pedig a pénz menderható uralma folytán a népfeljeg megasztos elve az eredeti célkitűzéseitől eltérve, mellékvágyokra siklott és előnyt az állam lakójai közül már csak egy kis csoportnak jelentett. A hivatalos hatalom a maga intézkedéseivel, minden szabadsággal és elvnek ellenére az állampolgárok túlnyomó többségét a kizsákmányoltak csoportjába kényszerítette, akik belátták azt,

hogy a szabadság elveinek egyszerű hangoztatása az állampolgárok jólétének s boldogságának biztosításához közel sem elegendő.

Ezek a belső meghasonlások tehát csaknem mindenhol, előbb-utóbb az államformák megváltozására vezettek. Most azt a kort érjük, amikor a köztársasági vagy népruralmi államformákat a tekintélyuralom kezdi felváltani. Vajjon miért, hiszen ezt megelőzőleg a köztársasági vagy népruralmi alapelvek alapján felépülő államszervezetek győzelmét volt alkalmunk az egyeduralmi rendszerekkel szemben megállapítani? Az ok nagyon könnyen megmagyarázható. A köztársasági vagy demokratikus államforma megmaradt ugyan, de az csupan külső volt, mivel a lényeg ezekben az államokban is — a pénzarisztokráciának az uralon rajtása révén — a hivatalos hatalom árnyékában meghúzódó különleges összetételű kamarillák kezében összpontosult. Ennek révén a különböző demokratikus rendszerű államok polgárainak nagy többsége a népruralmi rendszerek további építő munkájába vetett bizalmát elvesztette és ezért inkább a tekintélyuralmi rendszerek felé hajlott, melyeknek korukban megvalósított formái az állam minden polgárának jólétéről való gondoskodást nem írtak szözlannak, hanem erkölcsi parancsnak tartják és azt a gyakorlati életben szeméink előtt napról-napra mind jobban megvalósítják.

Olyan állam, melyben a népruralom gondolata a maga teljes tisztaságában megvalósul és annak ereje kifelé is nyilvánvaló lesz, ma is van. Itt csak a finnek példáját említem, mely beigazolja azt, hogy annak az államnak az ereje és jövője, melyben a népruralmi rendszer nem idegen érdekek béréncé, hanem az eredeti tiszta elgondolások alapján áll, a tűzpróbát bármilyen megpróbáltatásokkal szemben mindig kiállja és csodálatos erőket tud felszárakoztatni.

A tekintélyállamok ereje most kétségtelenül mindenfelé kidomborodik. E rendszerek ereje mindaddig áttűt jelentőséget lesz, amíg a vezetők és a vezetettek célkitűzéseiket az élet minden síkján egy nevezőre tudják hozni. Amennyiben ezekben az államokban a vezetők és vezetettek között a szakadás valamilyen alakban bekövetkezik, a rendszerek ereje is meggyengülne és akkor megint a népruralmi elvek felépülő állami berendezések bevezetésének szükségessége fog feltűnni a láthatáron.

A keleti front áttörési szakaszán

Ötszáz kilométer szélességben megingott a bolsevisták arcvonala

A vörös csapatok helyzete a Don középső folyása mentén minden egyéb, csak nem irigylésreméltó. A német hadvezetőség új taktikát alkalmaz és ez abban nyilvánul, hogy nem kis seregrészeket kerít be, mint azt tavaly tette, hanem az áttörési frontot annyira kiszélesítve, hogy az oldalszárnyakat biztosítsa, mélyen előrenyomul a betörési helyen és így a szembenálló haderőt két részre vágja. Ez történt Kuprsktól és Charkovtól keletre is, ahol Vorones elfoglalása után a német és szövetséges csapatok tovább nyomulnak kelet felé és — amint azt a szovjet hivatalos jelentése is kénytelen volt beismeri — Voronesztől keletre több helységet elfoglaltak. Timosenko hadseregét kétfelé vágták és most külön-külön igyekeznek ezeket bekeríteni és megsemmisíteni.

Hogy ez a voronesi áttörés milyen messzememő következményeket vonhat maga után, misem igazolja jobban, mint az az aggrálysokodó hang, mely az angol és amerikai lapokban megnyilvánul. Zavarba hozta az ellenséges hadvezetést is az a gyorsaság, mellyel a német és szövetséges csapatok előre haladnak. Volt olyan nap, hogy száz kilométert tettek meg. Az összes fegyvernemek együttműködése annyira példás, hogy soha semmiféle hadműveletnél egy pernyi késedelem nincsen, mert utászok, hidászok is együtt menetetnek a gyalogsággal. Így történhetett meg, hogy a háromszáz méter széles Don folyón, melyet a szovjet óriási akadálynak gondolt, órák alatt átkeltek. A lendület nem esőkkent és valószínű, hogy a német hivatalos jelentés már legközelebb újabb sikerekről számolhat be.

A német főhadiszállás legújabb jelentése

A német vezéri főhadiszállás esütőtörőkön délben kiadott legújabb hivatalos jelentése szerint a keleti front déli részén az áttörési szakaszon a Don folyótól nyugatra ötszáz kilométernyi szélességben megingott a bolsevisták egész arcvonala. A német és szövetséges csapatok gyors menetben haladnak előre és a rendetlenül visszavonuló ellenséget mindenütt üldözik. A légi erő hatásosan támogatta a gyalogsági hadműveleteket.

Oreltől északra és északnyugatra négy napig tar-

tó kemény küzdelem után a német és szövetséges csapatok a légi erőtől támogatva visszautasították az összes ellenséges támadásokat és a bolsevisták csapatoknak súlyos veszteségeket okoztak. Ezen a frontszakaszon eddig 289 ellenséges páncélos semmisítették meg. Rzev környékén a bekerített ellenséges csapatokat mind szűkebb térre szorították.

A Volchov-szakaszon az ellenséges támadásokat visszautasították és nagy veszteségeket okoztak az

ellenségnek. Itt 17 ellenséges páncélost semmisítették meg.

Murmansk ellen erős repülőhadak irányultak. A bombák több tüzet okoztak.

Tegnap a keleti fronton 75 ellenséges repülőgépet lőttek le, két német gép nem tért vissza. Június 23-tól július 6-ig a bolsevisták összesen 980 repülőgépet veszítettek. Ugyanezen idő alatt 89 német gép pusztult el.

Angol repülők éjszaka északnyugati Németország partvidéke fölé szálltak és különösen Wilhelms-hafenre sok gyújtó- és rombolóbombát dobtak le. A polgári lakosságnak veszteségei voltak, több tűz ke-

letkezett. Három ellenséges gépet lelőttek.

Az angol partok mentén német gyorsnaszádok megtámadtak egy angol hajókaravánt és abból hat kereskedelmi hajót lőttek ki, 19.000 tonnatartalommal. Az elsüllyesztett hajók közül kettő tartályhajó volt. Egy további hajót torpedólovás ért és ennek elvesztésével is számolni kell.

A német öbölben a tengerészeti tüzérség a háboru kezdete óta 400 ellenséges repülőgépet lőtt le.

Végül cáfolta a német hivatalos jelentés az ellenségnek azt az állítását, mintha a Tirpitz nevű német csatahajót torpedólovás érte volna. A csatahajót sem meg nem támadták, sem meg nem sértült.

Román csapatok nagyjelentőségű hozzájárulása a szebasztropoli győzelemhez

Rómából jelenti a Rador munkatársa: „A román hozzájárulása a szebasztropoli győzelemhez” címmel a Popolo d'Italia című milánói lap hosszú tudósítást közöl Franco Trandafilo tollából.

Az olasz újságíró, a szebasztropoli csata összes részleteinek ismertetése után a következőket írja:

„Tudnunk kell, hogy a szebasztropoli erődítések negyven négyzetkilóméter kiterjedésűek és jól védettek voltak. A román és német katonák erősebbek voltak a sziklákban, melyekbe ezeket az erődítéseket vajták. A románok hozzájárulása ehhez a harchoz megérdemli, hogy kiemeljük. Jól ismert dolgot ismételni meg, ha a román hegyvidékek hősiességét

akarnánk méltatni. De ebben a krími háborúban és különösképen a szebasztropoli offenzívában hősiességük, áldozatos szellemük, harci akaratuk, rettenthetetlen ellenállásuk, amiről tanuskodtak és az az elszántság, mellyel ezt az ütközetet is megnyerték, minden előbbi felülmúlt. A románok hozzájárulása a szebasztropoli harcokhoz nagyjelentőségű. A román katonák ennek a győzelemnek vérüket, intelligenciájukat, bátorságukat hősiességüket adták. Mindenüket adták, mert, oly ügyért és eszméért harcoltak, melynek jelentőségét a román nép legbensőbb meggyőződése, a bolsevizmus elleni gyűlölet határozza meg”.

Háromszáz kilométert haladtak előre a német csapatok

A Popolo di Roma tudósítójának jelentése szerint a német csapatok a keleti harctéren elérték a negyvenedik délkör vonalát. Jelenleg déli irányban szélesítik ki az áttörési rést és a Don-folyó bal partján haladva fel akarják göngyöltetni az egész bolsevista védelmi rendszert. A Rzev szakaszon is megélelték a harci tevékenység. Itt a német és szövetséges csapatok ke-

leti és délkeleti irányban törnek előre. Oreltől északra a vörösök állandóan megismétlődő támadásokat intéznek a német állások ellen. Borzalmas veszteségeket szenvednek, de a frontáttörés nem sikerült. A déli arcvonalon már háromszáz kilométernyire vannak az offenzíva kiindulási pontjától.

Világraszóló hadászati sikert arattak a németek

Genfből jelenti a Német Távirati Iroda: A Daily Express azt írja, hogy kedden a német hadsereg a legnagyobb hadászati győzelmet aratta Oroszországban. Ez a siker arra mutat, hogy a Szovjetnek, mint a múltban, most is hiányzanak a szükséges fegyverek. A németek összeköttetései a tüzvonallal jobbakként, mint a Szovjet összeköttetései.

MÁLTA VÉDŐRSÉGÉT NEM VÁLTJÁK FEL

Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: Londonból származó hír szerint az angol alsóházban megkérdezték a brit légügyi minisztert, nem lehetne-e felváltani a máltai brit szárazföldi és légi erők legénységét, mely már egy év óta állandóan szolgálatot teljesít. A légügyi miniszter azt válaszolta, hogy kimondhatatlanul sajnálja, de e kérdésnek egyelőre nem tehet eleget.

A német légi erő eredményes támadásai

A Német Távirati Iroda jelentése szerint a repülőgépek a keleti arcvonal déli és középső szakaszán hatáson támogatják a gyalogság hadműveleteit. Egyik nagyobb bolsevista repülőgépet elleni támadás alkalmával

a fődön vesztelő huszonöt ellenséges gépet pusztítottak el.

A Don folyón át vezető egyik hidat tönkre tették úgy, hogy itt a forgalom szünetel. Támadásokat intéztek a frontmögötti szovjet csapatgyülekezések ellen és jó eredménnyel bombázták vasúti vonalakat. Északon csapatszállításokat zavartak meg.

Több löszraktár a bombatámadások folytán a levegőbe ropták.

Erősen bombázták Murmanszk kikötői berendezéseit és raktárakat károkat okoztak.

ANGOL BOMBATÁMADÁSOK

A Német Távirati Iroda jelentése szerint a múlt éjjel angol bombavető gépek megjelentek két észak-németországi város fölött s különösen lakónegyedekre bombákat dobtak le. Több tűz keletkezett. A támadó gépek közül háromat lelőttek.

A FINN HADIJELENTÉS

A legújabb finn hadijelentés szerint a Karéliai szakaszon élénk tüzérségi tevékenység folyt. A finn tüzérség ellenséges állásokat és kiserődöket lőtt. A front északi szakaszán a vörösök három helyen kíséreltek meg támadást, de minhárom helyen visszaverték őket. Finn repülők és légharító tüzérség tegnap négy ellenséges gépet lőtt le.

BULGÁRIA RÉSZVÉTE

Szófiából jelentik, hogy Boris bolgár király táviratban fejezte ki részvétét a török köztársasági elnöknek, Filoff bolgár miniszterelnök részvététáviratot intézett a török külügyminiszterhez. A bolgár sajtó vezető helyen emlékezik meg Refik Saydam elhunytáról és melegen méltatja a bolgár-török barátság kiépítésében szerzett érdemét.

Cripps mondhat, amit akar...

Sztalin nem mond le világorradalmi terveiről

Berlinből jelenti a Rador: Illetékes helyről közlik a következőket: Mint kedden jelentették, Sir Stafford Cripps a „Vecko Journalen” című svéd hetilapnak adott nyilatkozatában megkísérelte az európai közvélemény aggodalmát eloszlatni a bolsevista veszéllyel szemben és azt állította, hogy Trotszkij le-törése után Sztalin lemondott a világorradalom terveiről. Hogy mily dőre ez a vélemény, kiűnik magának Sztalinnak is a nyilatkozatából — állapítják meg ezzel kapcsolatosan mértékadó német körökben. Sztalin ugyanis cikket írt 1938-ban a Prayda című szovjet lapban és nyíltan pálcát tört a világorradalom eszujéje mellett.

Északamerika oszlokkénti a benzinszállítást Chilébe. Washingtoni jelentés szerint az Egyesült Államok kormánya értesítette a chilei kormányt, hogy a nagy hajótérhiányra való tekintettel kénytelen az eddig szállított benzint mennyiségének felét visszatartani. Különösen a benzinszállításhoz szükséges tartályokban van nagy hiány.

Saradzsoглу külügyminiszter lesz a hirtelen elhalt török miniszterelnök utóda

A hirtelen elhunyt török miniszterelnök, Refik Saydam utolsó óráiról egy isztanbuli jelentés a következőkben számol be:

Semmi jel nem mutatott arra, hogy a miniszterelnök gyengélkedne. Teljes egészségre örvendett és kedden még az egyes miniszteriumok főtisztviselőit fogadta, akikkel hosszasan tárgyalt, majd résztvett az isztanbuli városi ellátás értekezletén, mely közel tíz óra hossza tartott. Este a városi kaszinóban vacsorázott és éjfélkor tért vissza a Pera szállóba.

Néhány perc múlva hirtelen rosszul lett vett erőt rajta, a segítségére sietők azonnal orvost hívtak, aki azonban nem akadályozhatta meg már a véget.

A miniszterelnök rövid idő múlva meghalt.

Refik Saydam Isztanbulban született 1881-ben. Ugyanott végezte középiskolai, majd egyetemi tanulmányait is. Orvosnak készült. Orvosi oklevélének megszerzése után Németországba ment tanulmányútra. Egyike lett hazája legjobb orvosainak. Kinevezték a 6. öböl hadsereg egészségügyi főfelügyelőjévé, Kemal Atatürknek belső munkatársa lett, 1921-től

1937-ig Törökország közegészségügyi minisztere, 1938-39-ben pedig belügyminisztere volt. Kemal Atatürk halála után İsmet İnönü köztársasági elnök őt bízta meg az új kormány megalakításával, amelynek azóta miniszterelnöke volt. Refik Saydamban a török közvélemény

a semlegességi politika tántoríthatatlan hívének bocsúlta

İsmet İnönü köztársasági elnök Refik Saydam halála után a miniszterelnöki teendők ideiglenes ellátásával Fikri Tüzür belügyminisztert bízta meg. Fikri Tüzür szintén hivatásos orvos.

Török körökben hangsúlyozzák, hogy Refik Saydam a közársasági elnök legbensőbb bizalmasa volt. İsmet İnönü legteljesebb támogatását élvezte minden politikai tevékenységében és amikor egy időben gyengélkedett, helyettesítésére Sara Szadsoğlu külügyminiszter ajánlotta.

Isztanbulból érkező jelentés szerint az elhunyt török miniszterelnök utóda Saradzsoğlu külügyminiszter lesz, aki azonban a külügyl tárcaát is megtartja. Ezzel biztosítva lesz az eddigi külpolitikai irány-

A helyettes miniszterelnök nyilatkozata

A bolsevista rendszer a legkezdetlegesebb állapotba súlyosztotta vissza az embert

Rómából jelenti a Rador: A Vedetta Fasista című olasz lap közli Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök nyilatkozatát. A cikk első részében az olasz lap utal arra, hogy Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök bár még nem töltötte be harmincnyolcadik évét, ma Romániát vezeti. Antonescu Ion tábornagy-államvezető a háború egész tartamára a kormány tényleges vezetésével bízta meg. A nemzeti élet eme nagy felelősségét rendkívül nehéz pillanatban vette át és a kormány élére az egyetemi katedráról került. Huszonnégy éves korától kezdve, első ifjúságát a tudományos munkának szentelte és csodálatos tevékenységet fejtett ki. 1940 szeptemberétől kezdve rendkívül nehéz misszió keretében

az áldomokrata államot totalitarius jellegű állammá kellett változtatnia

és a román nép hagyományait és törekvéseit össze kellett egyeztetni a civilizáció új áramlataival. Az olasz újságíró aztán a helyettes miniszterelnök személyiségét írja le elismerő és őszinte szavakkal és hangoztatja, hogy a helyettes miniszterelnök korán jutott árvaságra és már mint gyermek megkereste a tanulmányok végzéséhez szükséges anyagi eszközöket. Ez edzette meg testét és lelkét és az életben szerzett tapasztalatok alapján választhatták meg az új rendszer törvényhozójává. Mint

az államvezető becső, bizalmat munkatársa

szintén igazolta, hogy a nemzeti szellem legjobb tolmácsolója. Az olasz újságíró, aki husz napig tartózkodott Romániában, azt írja továbbá, hogy ez a látogatás megmutatta neki az ország arcát. Megállapítja, hogy az ország egységesen tör a győzelem felé és a bolsevizmus elleni háború egy éve alatt a hősiesség dicsősége lapjait írta.

Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök kabinetjében fogadta az olasz újságíró, akit a román államférfi külseje Kemal Atatürk, az új Törökország megalapítójára emlékeztetett. A helyettes miniszterelnök és az olasz újságíró között lefolyt beszélgetés elején a szó az Odessánál földalatti járatokba rejtőzött szovjet orvlövészekre terelődött és ezzel kaposo-

latban Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök kifejtette, ez újabb bizonyítéka annak, hogy

a bolsevista rendszer a primitív állapotba súlyosztotta vissza az embert.

Mert nem katákombákról, hanem barlangokról lehet szó, amelyekbe nem a huszadik század emebere, hanem a primitív vadember rejtőzött el. Az egyén visszafejlődéséhez vezetett a bolsevista rendszer.

A helyettes miniszterelnök azután Transnistria gazdasági és közigazgatási megszerzéséről beszélt, majd az új Romániáról szólva hangoztatta, hogy Antonescu tábornagy-államvezető a legnehezebb pillanatokban vette vállára a felelősséget és emelkedett hangon utalt az országot által hozott áldozatokra és a román győzelmekre. Sok halottunk, sebesültünk és eltűntünk volt, — mondotta — de teljesítettük kötelességünket. Nagyszerű hadseregünk van és büszkék vagyunk a hadseregére. Petróleumunkat a közös harc szolgálatába állítottuk, megszerveztük tökéletesen a katonai szállításokat az országon keresztül és szövetségeseinkkel együtt visszahódítottuk a bolsevisták által elfoglalt területeket.

A visszafoglalás után egy héttel a polgári közigazgatás már a rendes ütemben dolgozott.

Az olasz—román kulturális kapcsolatok kimélyítésével kapcsolatban hangoztatta a helyettes miniszterelnök, hogy erre a legnagyobb lehetőségek kínálkoznak. Ugyancsak vonatkozik ez a kereskedelmi kapcsolatok kiszélesítésére is. Végül Mussoliniról szólt a legnagyobb elismerés hangján és kijelentette, hogy

a Duce a románok számára az olasz zsenialitás legmagasabb kifejezője.

Mussolini nagy érdeme, hogy Európában elsőnek kezdte meg a harcot a régi állam arnyékában megerősödött társadalmi anarchia ellen. Az első volt, aki a mi századunknak új államot adott, a fasiszta államot. Az újságíró cikke befejezésében megemlíti, hogy Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök hangjából, amikor Mussoliniról beszélt, az őszinte csodálat csendült ki.

Rekkenő hőségben, változatlan lendülettel törnek előre a japán csapatok

Sanghaiból jelenti a Német Távirati Iroda: A Domei japán hírszolgálati ügynökség közli, hogy a Csekiang—Kiangszi 450 kilométeres vasútvonal elfoglalása után a japán erők — a japán—kínai háború kitörésének ötödik évfordulója napján — újabb hadműveletekbe kezdtek. A közel 100 (Fahrenheit) fokos hőség ellenére a japán csapatok tegnap Liszuriból kiindulva déli irányban tizenkét kilométerre nyomultak előre.

A fogságba esett csungkingkínai katonák vallo-

Japán nehézbombázók ellenséges légikikötőt támadtak

Genfből jelenti a Német Távirati Iroda: A new-yorki rádió közölte, hogy 16 japán bombavető repülőgép az Ausztráliától és Uj-Guineától keletre fekvő Hoon szigeteket bombázták és eredményesen támadták az ottani repülőteret.

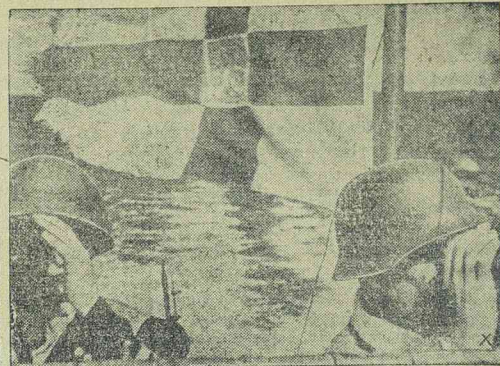
A Hoon-szigetek a Csendes-óceánban fekszenek, a Fidzsi-szigetektől északkeletre. Két szigetből áll: Futuna (115 négyzetkilométer, kb. 3000 lakossal) és Alofa (44 négyzetkilométer, szintén teljesen lakatlan).

másaiból kitűnik, hogy a Csekiang környékén levő kínai csapatok körében teljes a fegyelmi bomlás és zűrzavar.

Kiangszi tartományban a japán csapatok a második és harmadik csungkingkínai hadosztály teljes felgöngyölítésére készülnek. Különösen a légierő fejt ki igen nagy tevékenységet. Óriási hatású bombatámadást intéztek a Kvanosi tartomány fővárosa ellen és elpusztították a repülőtereket. Más légi bázisok ellen is hatásos bombatámadást intéztek.

A magas vulkanikus eredetű szigeteket korallzátonyok környékezik és ezért nehezen hozzáférhetőek.

Földrajzi fekvésük miatt fogva viszont a Csendes-óceán déli részében rendkívül hadászati fontosságúak, mert az itt létesített légi támaszpontokról nagy körzetben lehet ellenőrizni az Amerikából Ausztráliába és Újzélandba irányuló hajóforgalmat.

Finn hadihajóiról figyelik a tengert

Franchet d'Esperay volt francia hadseregőparancsnok meghalt

Louis Franchet d'Esperay francia tábornagy, — mint Vjcsnyből jelentik. — Nyolcvanhat éves korában Albi városában (Tarn-tartomány) meghalt. Franchet d'Esperay 1856 május 25-én született Mostaganemban (Algéria). Korán katonai pályára lépett és a ranglétrán gyorsan emelkedett. Résztvett a világháborúban, 1916-ban a francia középhadsereg főparancsnoka lett, 1918-ban pedig a keleti hadsereg főparancsnoka. Szalonkinél ő vezette a szövetséges erőket. A központi hatalmak összeomlása után csapataival bevonult Belgrádba. A Károlyi-kormányt ott megjelent tagjai megfenyegette, rákényszerítette Magyarországot a fegyverszünetre. Később a francia főhaditanács tagja lett és az afrikai csapatok főfelügyelője. 1921-ben tábornaggá léptették elő. Tagjai sorába választotta a francia akadémia is. Franchet d'Esperay az utóbbi éveket teljes visszavonultságban, vidéki kastélyában töltötte. Halálával az elmúlt világháború egyik jellegzetes egyénisége szállt sírba.

Balási Endre ezüstmiséje

Becsőséges és lélekemelő ünnepség keretében tartotta ezüstmiséjét Balási Endre Agristeu-egrestői lelkes. A mise keretében az ünnepi szentbeszédet Bencze István, kerületi főesperes-tanfolyó vezető tartotta. Mélyen szántó, gondolatokban gazdag beszédében utalt arra, hogy a pap élete is olyan mint az apostoloké volt: szenvedéssel, megpróbáltatással, sok nehézséggel, lemondással és önmegtartóztatással. Ezt az életet vállalta 25 évvel ezelőtt a jubiláns is, aki ezen hosszú idő alatt azokon a helyeken, ahova püspöke küldötte, mindig lelkiismeretesen és buzgóan felelt meg magas szentes hivatásának. Szónok ezután Márton Aron megyés püspök nevében köszöntötte a jubiláló lelkeszt és felolvasta a főpásztorának az ezüstmiséhez intézett elismerő sorait. Végül a kerület papsága, tanítósága és hívei nevében üdvözölték őt és Isten áldását kérte további működéséhez.

Ezúton Balási Endre jubiláló lelkes megátva mondott köszönetet a megemlékezésért. Jézus szent Szívén megpihenve csendben akarta megtartani ezüstmiséjét, amint ezelőtt 25 évvel az első szentmiséjét. Gyermeki kegyelettel emlékezett meg felszentelőjéről néhai Malláth érsekről és jelenlegi főpásztoráról, Márton Aron megyéspüspökről. A szentmisét követő háladó imádság után áldásában részesítette megjelent paptársait és a híveket. Utána az egyházközpontok üdvözölték az egyházat és a hívek nevében az ezüstmisést lelkipásztort.

Az ezüstmiséstől mindenki lelkileg meggazdagodva tért haza, szívében hálás ragaszkodással az apostoli sorsban élő lelkipásztora iránt.

MEGSZAKADT A FORGALOM TÖRÖK-ORSZÁG ÉS TRAPEZUNT KÖZÖTT. Isztambuli jelentés szerint a Trapezunt—Tebris közötti vonalon a forgalom megszakításának főoka az, hogy a szövetségesek a csapatoknak Egyiptomba és Szíriába való szállítása érdekében az összes szállítóeszközöket lefoglalták.

URANIA sláger filmszínház (Arad) Telefon 12-32. — Hűvös terem

MA PREMIER: 2 órai kacagás. Bajos mulatságos jelenetekkel HEINZ RÜHMANN, HERTHA FEILER a

Ruha teszi az embert

című bécsi vígjátékban

Előadások 5, 7:15 és 9:30 3-kor 30 leies matiné helyárral
Le újabb 21 sz. háborús ONC UFA-híradó

FORUM (Arad)

nyáron is nagy filmeket játszik. Városunk egyedüli 161 szelűzetett kellemesen hűvös terme. Telefon 20-10. Előadások 5, 7:15, 9:30, 11:30 d. u. 3-kor matiné 30 leies matiné árral

Ma! Henriette kisasszony szelíme, amelyből azt látjuk, hogy az igazi szerelem minden akadályt legyőz

A könnyűvérű lányok

A főszerepben
Willi Fritsch, Friedl Czepa
Paul Kemp, René Deltgen

21. számú híradó

HIREK

Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadói adatai:
I. Pista Braișanu 8. Telefon: 28-10.
Aradon előfizetések, hirdetések és reklamációk Becelega
hirdetőkörében, Eminescu-utca 8. Telefon: 17-11.
Aradi szerkesztő: Babaczy György.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Belföldön kézbesítéssel együtt egy hónap 140.— lei, negyed-
 évre 330.— lei, fél évre 630.— lei, egész évre 1260.— lei.
 Magyarországon havonta öt pengő, negyed évre 15.—
 pengő, fél évre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő.
 Egyes példány ára hetiközlaponként 26 fillér, vasárnap 30
 fillér. Hírességeknek közzétételnek és közlőmunkák-
 gyártásnak, vállalkozások és részvényszereseknek a
 rendszeres előfizetési díj kétszerese.

A Japán sajtó

A háború kitörése óta hatalmas fejlődésnek indult. Az Asahi nevű újság negyvenfél millió példányban jelenik meg. Hasonló virágzásnak örvend a Nichi Nichi, amelynek példányszáma háromszázötven millió. Sorrendben a harmadik a Yomiuri nevű újság, ennek másfél millió példánya van. Emellett három legnagyobb újságnak más és más olvasóköze van. Az Asahit a műveltség olvasók veszik, míg a Nichi Nichi inkább népies jellegű. Az Asahinak kétszázötven munkatársa van, ebben a számban azonban nincsenek benne a külföldi levelezők és az a százhusz haditudósító, aki a hátrérről küldi jelentéseit.

A japán újságok élén egy elnök áll. A kiadónak és főszerkesztőnek tehát kisebb a szerepe. Igen érdekes az is, hogy a japán újságoknál külön szobák csak igen ritkán találhatók, mert az újságírók együtt dolgoznak. A vezércikkírók és nem naplós anyagot tologató munkatársak viszont otthon dolgoznak és beviszik a szerkesztőségbe kész írásukat. Az előbb említett három nagy újság úgy politikailag, társadalmilag, mint szociális vonatkozásban vezető szerepet játszik. Elvállalják saját repülőgépfloattal is rendelkeznek sőt saját rádióállomásai is vannak, hogy annál gyorsabban tudják lebonyolítani a hírszolgálatást.

Politikailag nincsen nagy különbség az említett lapok között. Az Asahi rendelkezik a legjobb ártésülésekké; és legmerészebb legőszintább a hangja. A japán lapok elnökei és vezércikkírói a politikai életben is jelentékeny szerepet játszanak és gyakran hivatalosak a kormány tanácskozására is. Így biztosítva van a szoros együttműködés kormány és sajtó között. Két angol nyelvű újság is van Japánban, a Japan Times külpolitikai jelentőségű, mert szoros kapcsolatban áll a tokiói külügyminisztériummal.

A bolsevik pénzügyminiszter befektette berlini látogatását. Berlinből jelenti a Rador: Bozsiloff hálgár pénzügyminiszter és kísérete, három napi berlini tartózkodás után szerdán elutazott a német birodalmi fővárosból és visszatért Szófiába.

Schiller utolsó leshármozója is meghalt. Leipzigben nyolcvannégy éves korában meghalt Maria Götz Grasse énektanárnő, aki Schiller Frigyesnek dedukálhuga volt. A művész nő fiatal éveiben mint énekesnő szerepelt igen nagy sikerrel, azután énektanárissal foglalkozott.

Szovjetországnak új japáni követet Alexander Jakab lett, aki tegnap kihallgatáson jelent meg a japán oszárnál és átadta megbízó levelét. A kihallgatáson Togo japán külügyminiszter is jelen volt.

Orvosi hír. Dr. Hoffmann Miklós július 13-tól kezdve újból rendel. Timisoara-Temesvár I. Paris-utca 13. szám.

Angol gáncoskodás. A Wardhában tartandó indiai kongresszus végrehajtó bizottság tanácskozási elé egymásután tanyosulnak az akadályok. Először Pandit Nehru tartóztatták le az angolok házarúllás vádjával terhelten, most pedig arról érkezik hír, hogy az indiai nép másik vezére, Gandhi súlyosan megbetegedett. Gandhi nagyfokú éreimeszesedésben szenved és szivvengesség lépett fel, úgy hogy kénytelen az ágyat őrizni. Hindu körökben azt beszélik, hogy Gandhit nem annyira betegsége, mint az angolok akadályozzák munkája kifejtésében.

Roosevelt idegen vagyonát oszlogat. Washingtoni jelentés szerint Roosevelt elnök elrendelte, hogy a német, olasz és japán állampolgároknak az Egyesült Államokban elköszött vagyonát egyenlő arányban a szegények támogatására alakult liga és az államkincstár között osszák szét.

A felrobbant benzines hordó megölt két embert. Drasoveanu Georgehe és Marin Ion a brezoii erdői ermező társaság telepén egy benzines hordó körül foglalatokodtak. A hordó benzin felrobbant és nyomban megölte Drasoveanut, míg Marin kórházba szállítása közben halt meg.

Száz év előtt halt meg Fischer von Erlach, a tizenhétédik század világhírű műépítész, akinek alkotásai közé tartozik a Timisoara-temesvári római katolikus székesegyház is. A bécsi udvari építész sokoldalú képességeivel rendelkezett, mert nemcsak a nyonyóri templomok és paloták egész sorát teremtette meg, hanem világraszóló tekintély volt az építészet más ágazataiban is. Tehetségét a tyjától örökölte, aki uttóro felfedezések tett úgy a gépészet, mint a bányászati terén. A fiatalabb Fischer von Erlach atyja felbennmaradt műveit befejezte és nagy szerepet volt Bécs építészeti kikepezésében.

Katonai egyezmény létesült Panama és az Egyesült Államok között. A tartama egy év, de bármely fél kérésére meghosszabbítható. Az egyezmény értelmében Amerika egy ezredesi rangban levő katonai szakértőt küld a Panama köztársaságba, aki az ország védelmét irányítja.

A Magyar Négyvet jótékonyvéti teadélutánja. A Timisoara-temesvári Magyar Négyvet július 12-én vasárnap délután 5 órai kezdettel este 9 óráig a Vörös Kereszt emberbaráti tevékenysége támogatására részben a dr. Kakuk csecsemőgondozó és napközgyermekotthon, valamint a Fratelia újkiszoldi gyermekotthon javára jótékonyvéti teadélután rendezte a gyárvárosi katolikus ifjúság helyiségében. Figurált utca 7 szám alatt. A jótékonyvéti rendezés iránt ezuttal is városszerte meleg érdeklődés nyilvánult meg. Tekintettel a nemes célra, hozzájárulásokat ezuttal is köszönettel fogad a négyvet vezetősege. A jótékonyvéti teadélután rendezés javára sziveskedjék adománvát július 12. vasárnap délután Tigris-utca 7. szám alá eljuttatni.

Házassági kölesön Franciaországban. Franciaországban most új össze az a bizottság, amely a francia családvedelmi törvény alapján a házassági kölesön kérdéseivel foglalkozott. Németország és Olaszország példájára fogják ezt megvalósítani Franciaországban is. Ugyancsak elhatározta a bizottság azt is, hogy minden szűkök viszonyok között élő parasztságlad helyzetével külön fog foglalkozni, mert a francia földet mindenáron épségben kell tartani, hogy gyümölcsözősön és módot adjon egy egészséges erős nemzedék felnevelésére.

Öngyilkos lett a német buvárhajók miatt. Newyorki jelentés szerint az ottani gyapjúközvetítő igazgatója öngyilkosságot követett el, mert a német buvárhajók működése következtében üzlete tönkrement és minden vagyonát elvesztette.

Régi falfestményeket találtak egy szénássziben. A württembergi Blaubeuren kolostori templomának világhírű látványosságai mellett az egykori kolostor fürdőháza eddig kevés megbecsülést élvezett. A késő középkorból származó épület hosszabb ideig szénásszínül szolgált és az a szűkebbül bánásmód a fürdőház 16. századi falfestményeit természetesen erősen megviselte. Egy ulmi restaurátor ezeket a festményeket most alapos renoválásnak vetette alá és a 16. század elejére jellemző romantikus képeket eredeti szépségükbe állította vissza. A munkálatok során kiderült, hogy különösen a régi címerek és a bibliai jelenetek közötti tereket kitöltő későgoti stílusú díszítőelemek csodálatos szépségűek.

Betegsége elől a halálba menekült. Nicolae C. Caterina harminc éves gostavuti asszony, aki kószodaoldalot ivott és borzalmas kínok között meghalt.

Nyolcezer kilométer hosszú vasuti vonal. A Tokióban tartott forgalmi konferencián elhatározták, hogy Sanghaji és Szingapur között vasuti összeköttetést létesítsenek. A megépítendő vasut nyolcezer kilométer hosszú lesz.

Megölték a kutyákok. Manole Joan campinai lakos egyik ismerőse kutyát akarta kifosztítani. A kut mélyén levő gázaktól azonban elszédült és rosszul lett úgy, hogy be kellett szállítani a kórházba, ahol meghalt.

Felbontják a Szovjetunió házának acélvázat. Szovjetországban néhány évvel ezelőtt kezdtek meg a világ legnagyobb épületének, a Szovjetunió házának építési előmunkálatait. A harmadik emeletig el is készült az acélváz, amikor kitört a háború. Ekkor beállították a további munkálatokat, most pedig felbontják az acélvázat, hogy annak anyagát a haditermei és szolgálatába állítsák.

Nyugdíj az elhalt feleség után

Az özvegy nyugdíj a gyakorlat szerint mindaddig csak az elhunyt férj özvegyének jár. Németországban most az illetékes hatóságok elrendelték, hogy adott esetben a férj is kaphat felesége után nyugdíjat. Olyan férfiakról van ugyanis szó, akik teljesen megrokkantak a munkában, vagy pedig háborús sérülés következtében lettek munkaképtelenné. Ilyenkor természetesen az asszonyra hárul a családfenntartás minden gondja. Örjási feladat ez és annak idején már Goethe mondotta, hogy az a legjobb asszony, aki szükség esetén képes arra, hogy férjét is ellássa, vagy ha férje meghal, helyette utyja is tud lenni a hátramaradt gyermekeknek. A mai időkben számos asszony felelt meg ennek a legmagasabb női elhivatásnak, amelyet Goethe ilyen tökéletesnek jellemzett. A német hatóságok tehát úgy határoztak, hogy az ilyen család, fenntartó asszony halála után szintén jár a férjnek nyugdíj, annál is inkább, mert a mai asszonyok a háborús munkában is résztvesznek. Az ilyen híves tehát még halála után is gondoskodhatik elárvult családjáról, ami felmenő gondolat, az egész női nem méltósága és elhivatottsága szempontjából.

A hadköztelenség kiterjesztése Kanadában. A kanadai parlament törvényjavaslatot fogadott, amelynek értelmében a harmincöt és negyven év közötti özvegy gyermektelen és aggyegény férfiakat katonai szolgálatra hívják be. Eddig csak a huszonögy és harmincöt év közötti férfiak voltak hadköztelensek.

Az élelmiszorjegyekre vigyázz! Kéül. Timisoara-Temesvár város gazdasági hivatala figyelmezteti a közönséget hogy aki élelmiszorjegyet elveszt, az egy hónapig nem kap élelmiszorkeket, egy hónapig azután, hogy valaki új jegyet iránti kérelmét beértesztette és azt megfelelően igazolta, adnak ki új jegyeket. Ideiglenes élelmiszorjegyek, vagy utóványok ezzel szemben nem adhatók. Mindenki vigyázzon tehát az élelmiszorjegyeire.

Ösökkentik az aranytermelést Afrikában. Lisszabonból jelentik: A délafrikai unió elhatározta, hogy csökkentse az aranytermelést. Ennek oka főleg a nyersanyag árának hatalmas emelkedése és a bányászok számára szükséges élelmiszorok hiánya.

Gumi keres Amerika. — jelentette ki Roosevelt elnök a tegnapi washingtoni sajtóértekezleten. Jelenleg a braziliai őserdőben nagyvenerer ember kutat gumifák után. Rövidesen további huszaszer embert küldenek az őserdőbe gumifák felkutatására.

Levágta szeretőjét orrát. Joe Victor bosotenif cigány féltékeny volt szeretőjére, Ilie Caterinara és borzalmas bosszút esküdött. Elvitte magával a Tartak község melletti erdőbe sétálni, majd enyelagni kezdett vele. Közben elővette kését és azzal levágta a szerencsétlen nő orrát. A levágott testrészt hazavitte és otthon szobájában elrejtette. A bestiális embert letartóztatták.

Virág helyett vetemény. India kormánya elrendelte, hogy több tartományban a virágos kertekben és nyilvános parkokban szentul gabonaműveket kell termesztetni a nagy élelmiszorhiányra való tekintettel.

Friss kenyér a koporsóban. Az egyiptomi Scharba fajuszkában legutóbb ugynevezett szép temetés volt. Ott volt a falu apraja-nagyja: sírtak, a sírató asszonyok mint a záporosó, jajgatott az egész rokonság, mint akik nyulnak. Még nagyobb lett azonban a gyászúvöltözés, amikor hirtelen a rendőrség is megjelent a színen. A rendőrök odaléptek a koporsóhoz és látni akarták a halottat. Erre a gyászolók a szétrézsza minden irányában szátrebentek és csak a koporsóvívek maradtak ott. Amikor a hatóság emberei kinyitották a koporsót, a szemlélőknek határozatlan kellemes látványban volt részük. A halott helyett ugyanis frissen sült kenyerek dagadoztak a koporsóban. Egyiptomban kenyérhiány van és így a kenyérszempészes kitűnő üzlet. A temetés ölete a legügyesebben volt megrendezve, de a szemfüles rendőrség mégis rájött a dologra és leleplezte az egész társaságot.

EGYETLEN NYÁRI SZÓRAKOZÓHELY ARADON

Ma és mindennap Világláger!

TOSCA

IMPERIO ARGENTINA, MICHEL SIMON és ROSSANO BRAZZI-val

Előadások naponta 3, 5, 7-10 és este 9-80-ker a ke then

Felfeleji gonóját, ha egy kellemes estét tölt az Aro-erthen!

— Felhívás Arad megye lakosságához. Bancu Sabiu tábornok, Arad megye prefektusa a megye lakosságához intézett legújabb felhívásában, utalva az ország szeptember háborújára és arra, hogy a közös győzelemhez mindenkinek hozzá kell járulnia elismeréssel emlékezik meg a megye lakosságának a társadalomszervezés terén kifejtett múlt évi áldozatos tevékenységéről és kéri a lakosságot, hogy ebben az esztendőben is tegye meg kötelességét. A társadalomszervező egyesület vezetői, a szolgabírák és közéleti vezetők szervezik meg a gabonagyűjtést és a beszállított gabonadományokról mindenki elismerésvényt kap.

— Hósi halált halt hírlapíró. Berlinből jelenti a Rador: Von Homeyer százados a Transzean távirati ügynökség igazgatója Észak-Afrikában a harctéren hósi halált halt.

— Adományok. A Timisoara-temesvári gyárváros; zárda 1937-ben végzett növekedés az öt éves társasági alkalmából lapunk kiadványátalán a dr. Kukuk gyermekotthon számára 3100 lejt adományoztak. — Övezet Balogh Jánosné részére lapunk kiadványátalán N. N. 100 lejt adományozott, míg a devári rómái katolikus plébánián öv. Balogh Jánosné részére N. N. 100 lejt. N. N. 100 lejt. N. N. 100 lejt. Molnár Kálmán (Pecsi) Nou-Ujpecs) pedig 600 lejt adományoztak. — A Fratelia-Ujkiassodai gyermekotthon építése javára a Timisoara-temesvári Magyar Házban nyitottak az alábbi adományok folytak be: O. B. 3000 lejt. Magyar munkások 1217 lejt. P. Gy. 1000 lejt.

— Árlejtés építkezésre. Az aradi helyi önkormányzat parancsnokság közli, hogy július 21-én délelőtt fél tíz órakor árlejtést tartanak Bucurestiben a nemzetvédelmi minisztérium árlejtési termében és az aradi helyi önkormányzat parancsnokság, a radnai helyi önkormányzat építendő és vizellátására szolgáló munkálatok elvégzésére. A munkálatokat kilencven napon belül kell elvégezni. Az árlejtésre vonatkozó felvilágosítással az aradi helyi önkormányzat parancsnokság szolgál. Hasonló árlejtésre tartanak árlejtést július 21-én reggel kilenc órakor is. Az árlejtés a Lipova-Iszma helyi önkormányzat elnöke munkálatokra írták ki.

— Nővérrel együtt a Timisoara-temesvári anyakönyvi hivatalban Traian Timisoara-temesvári anyakönyvi hivatali tisztviselő a korhatár elérése miatt most nyugalmába vonult.

— Apa és anyja halálának emlékeztetője. Duma Miron huszonegy éves lányának anyjával közösen látogatója ellen az ügyesség azt a vádat emelte, hogy 1941 október 24-én dujjatkozás közben megölte édesapját. A bíróság a bíróság előtt előadta hogy a kérdéses napon az apja konyhájával támadt rá és ő csak védekezett. Elmondta hogy édesapja állandóan üldözte és több ízben is azzal fenyegette meg, hogy végzőz vele. Amikor azután apjával dujjatkozásba kezdett az a késsel önmagát szurta meg, majd összeesett és fejét a földön heverő tuskába ütötte. Az idős gazdálkodó fejszéssel olyan súlyos volt, hogy nemcsak a megölt. A bírósági tárgyaláson beigazolódott hogy a kés valóban az apáé volt és az öreg gazdát halálát a zuhanás közben szenvedett sérülés okozta. Az ügyész ezért módosította a vádat és súlyos testi sértés miatt kérte megbüntetését. Az aradi ítélőtábla Duma Miron egy évi fogságra ítélte.

— Felakasztotta magát. Boran Cristian hatvanhat éves Voislova-Szőrnybalázd községbeli lakos háza padlásán felakasztotta magát és meghalt. Tetét súlyos betegsége miatt érzett elkeseredésében követte el.

— Vannak még gazdag műbarátok! A párisi Hotel Druotban a legutóbbi nyilvános árlejtés alkalmával óriási árat ért el egy Jakob Ruysdal-kép. A Magánosság című gyönyörű tájkép egy műgyűjtő birtokába jutott, aki két millió kétszáz ezer frankot fizetett a képért. Felajánlották a képet előbb a Louvre múzeumnak is, de az nem tartott rá igényt, mert a holland mesternek már hat művét birtokolja.

— Anyakönyvi hírek. A Timisoara-temesvári anyakönyvi hivatalban a következő bejegyzések történtek: Születtek: Vidician Joan vasúti asztalos fia Petru; Campean Sever magántisztviselő kergyermeke; Mariana és Lucia; Tus Mihai vasúti lakatos fia Mircea; Galetariu Gheorghe borbély fia Joan; Blöser Keresztély magántisztviselő gyermeke Siegrid. Házasságot kötöttek: Kigyósi Ferenc Kovács és Budaj Anna; Popi Alexandru kesztyűs és Szirma Erzsébet. Ardelean Todor lakatos és Potyész Erzsébet. Meghaltak: Kordoványi Sándorné szül. Kresztanovics Katalin 55 éves Beregszalmare-Beregszórói; Marganovic Piada 45 éves; Rózsa Gyuláné szül. Luksa Mária 65 éves. Ujabbban az anyakönyvi hivatalban a következő bejegyzések történtek: Születtek: Ratin Teodor földműves leánya Floarea Saruza Lazos asztalos leánya Jolán, Gellner Rudolf dr. kórház-állatorvos leánya Monica, Chiozsi Leó kereskedő leánya Giovanna, Nica Eremia vasúti szatolás fia Ioan Piesca Damaschin gyármunkás fia Damaschin. Meghaltak: Övezet Horváth Ferencné Sánta Julia 76 éves. Herter András 63 éves vasúti nyugdíjas. Jurma Joan 82 éves földműves, Tischler János 73 éves vasúti nyugdíjas.

Előkészületek Egyiptom megszállására

Kairói jelentések szerint az egyiptomi kormány számol a közeli lehetőséggel, hogy Kairó és az ország többi része között megszakad az érintkezés és ezért utasítás adott a közigazgatási hatóságoknak, hogyha ez az eset bekövetkezik, saját lelkiismeretük szerint járjanak el az egyes ügyekben.

RÓPÉDULAK ALEXANDRIA FÖLÖTT

A Stefani-iroda jelentése szerint a tengelyhatalmak repülői Kairó és Alexandria fölött a jeruzsálemi főmúrt és az Irakból az angolok elől menekült miniszterelnök felhívását szórták le. A róplapok iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a lakosság már ötven piasztert is ad egy-egy ilyen rópeduláért.

EGYIPTOMI RENDŐRSÉG HELYETT ANGOL RENDŐRSÉG

A Stefani-ügynökség jelentése szerint: több egyiptomi városban zavargások keletkeztek. Mivel az egyiptomi rendőrség nem bizonyult elég megbízhatónak, ezt angol katonai rendőrséggel cserélték fel.

A német főhadiszállás legújabb jelentése

A német vezéri főhadiszállásnak csütörtökön délelőtt kiadott legújabb jelentése szerint: Egyiptomban El Alameintól délre az angolok erős támadását visszaverték.

Málta-sziget repülőterét német és olasz repülőgépekkel naponta bombázták. A tengelyhatalmak légi ereje itt tizenegy ellenséges repülőgépet lőtt le.

AMERIKA ÉS AZ EGYIPTOMI HELYZET

Washingtoni jelentés szerint a Csandes-óceáni haditengerészet legnagyobbat másfél órán át az egyiptomi helyzettel foglalkozott. A hozott határozatokról nem szivárgott ki semmi.

— Elhunyt karmester. Timisoara-Temesvárt elhunyt Balagics Sándor nyugalmazott katonakarmester. 70 éves korában. Igen sok zenemű, főleg induló szerzője volt.

— Háborús művészet. A szudétaföldi Reichenberghen értékes képzőművészeti kiállítás nyit meg, mely az első ilyen kezdeményezés a maga nemében. A kiállítás a tartomány katonai szolgálatot teljesítő művészeinek szolgálatuk alatt a fronton készült műveit tartalmazza, melyek a harcok közötti szünetekben valóban a kirejlesztés törelemények belső feszítőerejének hatása alatt születtek meg. A képművek természetétől következően, hogy a negyven művesz kezéből kikerült 300 alkotás legnagyobb részét nem olajfestmények és szobrok, hanem akvarellek, rajzok és grafikai vázlatok szeszik ki.

— Huszonöt év előtt halt meg a nemzetközi földmérés megreformálója. A német tudomány a napokban ünnepelte Friedrich Richard Helmer, a potsdami porosz geodéziai intézet 25 évvel ezelőtt elhunyt igazgatójának emlékét. Míg előde, Bayer tábornok, a közepeneurópai földmérés megalapozója volt, az intézet Helmer vezetésével ezt a fokmérést nemzetközi földmérésre terjesztette ki. Helmer ezen a gyakorlati munkán kívül az alapvető tudományos munkák egész sorával érdemelte ki a szakvilág elismerését. „A magasabb geodézia matematikai és fizikai elméletei” című főműve maig is a legnépszerűbb geodéziai kézikönyv maradt.

Szeptemberben indul meg a Trolleybusz-forgalom

Timisoara-Temesvár városa elhatározta, hogy Trolleybusz-forgalmat vezet be. A szükséges villamos autóbuszokat meg is rendelték Olaszországból. A kiszemelt utvonalkat ezen forgalom számára már alkalmassá tették és felszereléssel látták el. Összesen hét Trolleybusz-kocsit rendelt a város. Három kocsi most érkezett meg a villamosvasút telepére. Miklós Cornel dr. a villanyművek igazgatója, most helyetesen ismerette a Trolleybusz-forgalom előnyeit. A kocsik a tolnói Fiat-gyárból kerültek ki, a villanyszerteszetet a milánói Marelli-cég készítette. Egy-egy kocsi nyolc és fél tonna súlyú, teljesen modern berendezésű, ötvenöt férőhellyel. Körülbelül szeptember végére gondolják a Trolleybusz-kocsikat forgalomba helyezni. Egyelőre a Józsefvárosi pályaudvar és az erzsébetvárosi Lahovary-tér közötti útszakaszra költöztetik majd a Józsefvárosban a piactérig hosszabbított meg a forgalmat. Végéreményben kör-forgalmat terveznek az erzsébetvárosi szőlők és a Francoveanu-utca bekapcsolásával.

UKANIA s áger-filmszínház, Arad

TELEFON 12-32

Előadások 5, 7:15 és 9:30-kor

Ma premier! Jöjjön fedezd buját haját, a szívből kacagó nálunk fog csak igazán, ha megézi hozzázat, a

Ruha teszi az embert

Közreműködnek a leg'obb hűs kam'usok. 2 órai harsogó nevetést biztosítunk! Uj háborus híradó

Mozi

Pénteken, július 10-én Aradon a mozik műsora a következő: Corso; Pago-Pago; Forum; Könyvtári leányok; Uránia; Ruha teszi az embert; Arot; Tosca.

A FILM VILÁGA

Film készül Andreas Schlüter életéről

Amit a művész alkot, annak még akkor is élnie kell, amikor a művész már régen halott...

Andreas Schlüter Németország legnagyobb alkotó művészei sorában szerepel. Annak idején a porosz Michelangelónak nevezték. Élete egyes fejezetéről pontos adatokat nem tudtak szerezni és felkutatni, de annál inkább beszélnek róla hatalmas művei. Berlin számos szobra és építészeti alkotása az ő műve. Az Andreas Schlüter-ről készülő film sem adatszerűen tükrözi vissza életét, mert a film cselekménye 1694-ben kezdődik, amikor a későbbi I. Frigyes király kezdeményezésére, Berlinben új építészeti fejlődés indult meg. Andreas Schlüter akkoriban a választófejedelem udvarában élt, mint udvari szobrász, de minden inkább volt, mint hivatalos udvaronc. Nem tudta véleményét eltitkolni és azt mindenkinek a szemébe mondta. Tudatában volt tehát ségének, de ugyanakkor hitt az alkotó művészet hivatásában: A művészetben a legnagyobbat kell akarni, nehogy a művész megakadjon a legkisebben. Mindenkinél önmagát kell felülmulnia, mert amit a művész alkot, annak még akkor is élnie kell, amikor a művész

már régen halott. Ez a felfogása nem tetszett az udvaroncok seregének és ez élete további sorára is nagy kihatással volt.

A film akkor éri el drámai csúcspontját, amikor III. Frigyes választófejedelem nagy lovasszobrának egy darabban való öntését kiharcolta. A siker nem maradt el, de a művész a választófejedelemnél kegyvesztett lett. Később a királlyá koronázott választófejedelem ismét udvarába hívta és nemcsak a palota környezetének építészeti átalakításával, hanem a nagy torony elkészítésével is megbizta. Schlüter a mocsaras talaj miatt aggodalmaskodott, de a király minden áron kívánta a tornyot. Ezzel elérkezett a film második drámai fordulatához és amikor a torony összedült, végleg ellenségei kezébe került. A börtönben sem hagyta abba a művészi alkotást és amikor felesége kegyelmet eszközölt ki számára és kiszabadult, ezeket mondta: Rossz talajon nem lehet építkezni, nem lehet sem tornyot, sem az életet felépíteni, mert az élet és a mű: egy.

ELLEN HILLE
az Annuska című Bavaria-film egyik főszereplője

RÖVID FILMHIREK

Filmgyezmény Németország és Olaszország között. Németország és Olaszország között egyezmény jött létre, amely a két ország filmtermésének kölcsönös kicserélésére vonatkozik. A legjobb német filmek hamarosan bemutatásra kerülnek Olaszországban is és ennek fejében Németországban ugyancsak több olasz film bemutatására vállalkoztak. Számos német film még ebben a hónapban más európai nagyvárosban is bemutatásra kerül. Így Pozsonyban, Párisban és Budapesten ebben a hónapban hét nagy német filmet mutatnak be a filmszínházak.

Az önfeláldozás nemes példája a Germanin című film hősnéje, dr. Achenbach asszisztensnője, a német tudós és kutató expedíciójának egyetlen fehér női tagja. Achenbach dr. expedíciójával egyetlen fehér nő is legyőzte Afrikába, hogy leküzdje a fekete kontinens legszörnyűbb betegségét, az álomkórt. Az asszisztensnő önfeláldozóan ápolja a betegeket és a benszülöttek valóságát istenítik a fehér asszonyt, aki végül saját maga esik áldozatul a rettenetes betegségnek. Az asszisztensnő szerepét Lotte Koch alakítja.

Két Bavaria film vágás alatt. Az 1942/43. évi Bavaria-termésből két film került már vágás alá. Az egyiknek a címe „Ha egyszer a jó Isten lehetnék”, a főszerepben Hans Moserrel, az utólréhetetlen komikussal, míg a másik film az „Egy vonat elindul” című, amelynek szereplői között: Leny Marenbach, Lucie Englisch, Ferdinand Marian, Georg Alexander, Hans Zesch-Ballot és Alice Treff szerepelnek.

Marina Ditmar új filmje. Marina Ditmar, a bájos fiatal német filmszínésznő a készülő Münchhausen-filmbe is szerepet kapott. Münchhausen báró ismerőseinek körébe tartozó fiatal leányt alakítja, aki összehasonlításokat tesz a Hans Albers által megszemélyesített Münchhausen és a Hans Brausewetter által alakított udvarlója között. Marina Ditmarnak ez az első színes filmje.

Dr. Eugen Diesel atyjának első motorja előtt. A Prágában készülő Diesel című film felvételeihez Prágába szállították Diesel Rudolf első motorját, amely eddig az augsburgi muzeumban volt látható. A motort a mérnökök üzemképesé tették és a felvételekkel valóban működött. Eugen Diesel dr. a filmfelvételeknél látta első ízben működésben atyja motorját. A film főszerepét Willy Birgel játssza.

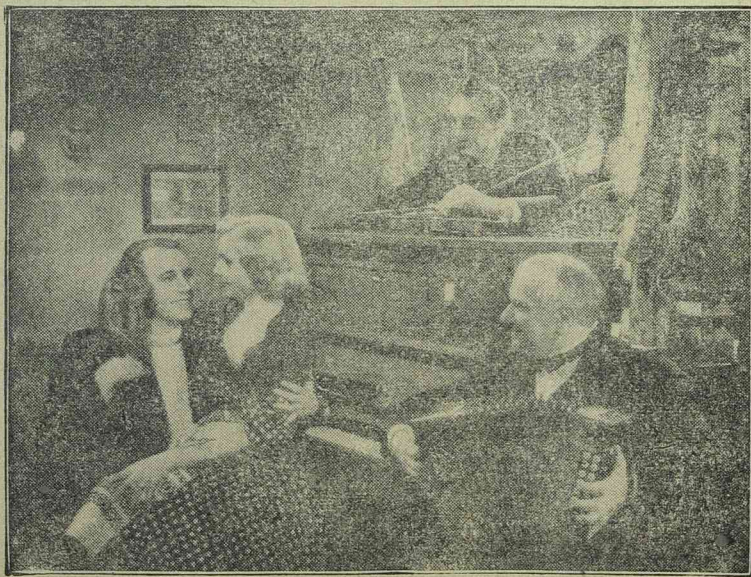
Marianne Hoppe alakítja a Francesca di Rimini filmben Felicitas szerepét. Felicitas két férfi között ingadozó fiatal nő, akinek választania kell a szerelem és a kötelesség között. Felicitas a szerelmet választja. Az Ernst Wildenbruch novellája után írt film többi szerepét Marianne Hoppe, Karl Kuhlmann, Ernst von Klipstein és Eugen Klöpfer alakítja.

Harry Piel – a szenzációk mestere

A nagy művész legújabb filmjében is mesteri kézzel oldja meg a legveszedelmesebb helyzeteket

Harry Piel! — Harminc éve ismerik már ezt a nevet mindenütt a világon és ez a név egybeforrott a legszenzációsabb kalandfilmekkel. Senki sem tudja úgy elkészíteni ezeket a filmeket, mint ő. Harry Piel százöt filmje sohasem okozott csalódást a nézőközönség millióinak és százhatodik filmje, amelynek „Pánik” a címe, szintén megfelel majd a felfokozott várakozásnak. Harry Piel lépést tartott a filmművészet fejlődésével, de ugyanakkor mégis a régi maradt, mert új filmjében is mesteri kézzel oldja meg a legveszedelmesebb problémákat. Harminc év alatt Harry Piel többször forgott halálos veszélyben, életveszélyesen is nem egyszer megsebesült, sokszor volt kénytelen elviselni az állatok harapását, de ez a rendkívüli energiájú férfi és a szinte hihetetlen türelmű állatbarát számára olyan természetes, hogy szóra sem

érdemes. Harry Piel ismert arról, hogy munkájánál saját személyét egyáltalán nem kiméli és szeme előtt mindig csak az a cél lebeg, hogy filmje élethű legyen. A Pánik című film egy német férfi életének egyik epizódját mutatja be. Ez a férfi elevenen fogja el a vadállatokat és a háború kitörése Afrikában éri. Minden áron haza akar jutni és ez hihetetlen kalandok árán sikerül is neki. A film legszenzációsabb jelenete a sokszáz vadállat éjszakai pánikja, amely egy légitámadás alkalmával az állatok között kitörni készül és amelyet csak az állatokkal bánni tudó férfi képes megakadályozni. Harry Piel mellett Dorothea Wieck, Rulh Eweler és még mások nyujtanak kitérőt alakítást. Az új film felvételei a müncheni állatkert állatai között és a déli vidékeken készülnek. (h. h.)

KELL EGY KIS VIDAM ZENÉNEK IS LENNI...
Vendéglői idill a Tréfás emberek című nagyszerű Tobis-filmben

KÖZGAZDASÁG

Romániában a lakosság élelmezése a háborús nehézségek ellenére is kielégítő

Az utóbbi időben a kormány elhatározta, hogy számos élelmiszer fejadagját növeli. Ha figyelembe vesszük a kormány gazdasági politikáját, a háború kitörésétől kezdve mostanáig, látható, hogy a kormány nemcsak a pillanatnyi helyzetet tekintve vette meg intézkedéseit. Így az élelmiszerek személyenkénti adagját nemcsak a meglévő készletek figyelembevételével határozták meg, hanem a jövő kilátásait is számba vették. Romániában a megszokott feltételeket tekintve, csökkent az élelmezési lehetőség, de az új lehetőségek nem olyan csekélyek, ahogyan erre a jegyekre adott élelmiszerek adagjából következtetni lehetne. Románia nem érzi meg annyira a háború

következményeit, mint más országok. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a termelés és fogyasztás közötti játszólagos aránytalanság magyarázata, a jelenlegi körülmények között a hadsereg szükséglete. A háború következtében nem csökkent az ország termelőképessége. A termelés és fogyasztás közötti egyensúly fenntartásának egyik fontos tényezője a fogyasztás korlátozása az állam által, amely a jegyek által meghatározott élelmiszerek kiosztásának megjavítására törekszik. Mindezeknek elégtételül szolgálhat, hogy Románia olyan hadviselő állam, amely a jelenlegi körülmények ellenére is növeli készleteit.

Kukoricát szállítottak több megyébe. Constantából jelentik, hogy az utóbbi időben a következő mennyiségű kukoricát szállították azokra a vidékekre. Alba-Alsófehérmegyébe 50.000 kilógramot, Tarna-Mica-Kis-Küküllőmegyébe 30.000 kilógramot, Bihar-Bihar-megyébe 45.000 kilógramot, Aradmegyébe 50.000 kilógramot és Abrudba 15.000 kilógram kukoricát, szállítottak.

Az adóhátralékosokra is vonatkozik a fizetési kedvezmény. Mindazok az adófizetők, akik az esedékes adóösszeget az adónegyed első negyvenöt napján befizetik, öt százalékos kedvezményt kapnak az esedékes adóösszegeből. Azok pedig, akik az egész évi adót az első adónegyedben kifizetik, hét százalékos fizetési kedvezményt élveznek. A pénzügyminiszter most tisztázta azt a kérdést is, hogy vajon ezt a kedvezményt azok az adófizetők is élvezhetik-e akiknek adóhátralékuk van. A pénzügyminiszterium megállapítása szerint a kedvezményt mindenki igénybe veheti, akár van adóhátraléka, akár nincs, ha az esedékes adóösszeget a meghatározott időn belül befizeti.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Svájci frank 43.70—45.43, svéd korona 44.80—46.57. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, német márká 59—60, török font 92—92, dinár 2.898—3.05, szlovák korona (33 százalékos felárral) 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 80—80, finn márká 2.50—2.50, olasz lira 9.50—9.50, francia frank (38 százalékos felárral) 3.15—3.27, horvát kuna 2.95—3.

Határidő napló

JULIUS 15.

Ezen a napon kezdődik Timisoara-Temesvárott a motorkerékpárok és autobusok feülvizsgálása.

Zsidó alkalmazottak munkavállalási engedélyének meghosszabbítása iránti kérvények benyújtási határideje.

JULIUS 20.

A kereskedők, gyárosok és iparosok számára engedélyezett és kereskedelmi könyveik rendbehozására engedélyezett határidő lejár.

SPORTSESEMÉNYEK

Az olasz csucseredmény Szabó Miklós munkájának eredménye

Annak idején megírtuk, hogy a kiváló magyar középtávúfutó, Szabó Miklós az olasz atlétikai szövetség meghívására Olaszországban tartózkodik és ott az olasz középtávúfutókkal foglalkozik. Szabó Miklós munkájának most nagyszerű eredménye is van, mert a 2000 m-es távon új olasz csucseredmény született meg.

Firenzében tartották azt a versenyt, amelyen a legjobb olasz középtávúfutókon kívül maga Szabó

Miklós is elindult és a győztes Vitale mögött a második helyen végzett.

A részletes eredmény a 2000 m-es síkfutásban: 1. Vitale 5:21.8 új olasz országos csucseredmény, 2. Szabó Miklós 5:22, 3. Colombo 5:23.2, 4. Bertocchi 5:23.9.

A régi 2000 m-es olasz csucseredményt az egykori olimpiai győző Beccali tartotta 5:29 idővel, tehát a firenzei versenyen mind a négy befutó jóval ezen az időn belül érkezett a célba.

A vasárnapi Timisoara-temesvári sportprogram

Vasárnap, Timisoara-Temesvárott a Banatul pályán délután félhét órai kezdettel a CFR és a Ripensia csapatai játszanak az Alexandrescu-kupáért. Előzőleg félhét órai kezdettel Banatul-Juventus kerületi bajnok, mérkőzést bonyolítják le. Kerületi bajnoki mérkőzés lesz félhét órai kezdettel a Vulturii pályán is. A Vulturii és Chinezii-CAMT II. csapatai mérkőznek. Ferdinand-Nándorhegyen a Metasport-ESAM kerületi bajnoki mérkőzés kerül lebonyolításra.

Az Electrica vasárnapon Bradra vendégszerepel

Az Electrica csapata vasárnap Bradra rándul át és ott a Mica együttesével játszik barátságos mérkőzést.

Sport hírek mindenfelől

Négy Kronenbitter-fivér játszott a Sportfreunde Stuttgart csapatárában a VfB Mühl elleni Tschammer-kupa mérkőzésen. A stuttgartiak 6:1-re győztek és mind a hat góljukat a Krinbitter-fivérek lőtték.

Július 19-én Szófiában bécsi játékosokból álló labdarúgó csapat képviseli a német színeket a bolgárok elleni válogatott mérkőzésen.

A Magyar-Kupa eddigi védői: 1910, 1911, 1912: MTK; 1913: FTC; 1914: MTK; 1922: FTC; 1925: MTK; 1926: Kispesti AC; 1927, 1928: Ferencváros; 1930: Bocskai; 1931: III. Ker. FC; 1932: Hungária; 1933: Ferencváros; 1934: Soroksár; 1935: Ferencváros; 1941: Szolnoki MAV; 1942: Ferencváros.

A fegyverszünet megkötése óta az idén fognak először francia sportolók Németországban megjelenni. Rövidesen hat francia ökölvívó szerepel majd a Németországban dolgozó francia munkások előtt. A versenybíró szerepét a hajdan világszerte ünnepeit Georges Carpentier tölti be.

Hétszáz ifjúsági játékost foglalkoztat ezidén az MLSz az edzőtáborokban. A magyar szövetség nyári edzőtáborainak szervezését és irányítását az országos elnök, Gidófalvy Pál dr. vezeti. Az edzőtáborok valamennyi költségét a szövetség viseli. Az edzőtáborokban edzők, testnevelési tanárok és testnevelési tanárjelöltek végzik a szakmunkát és számukra külön tanulmányot rendeznek az egyszéles munkafelgás elsajátítása céljából.

Debrecenben a volt Bocskai játékosok mérkőztek a debreceni válogatottal és azokat 3000 néző előtt 3:1 arányban legyőzték. A régi Bocskai összeállítás az volt: Varga — Vágó, Janzós — Palotás, Moré, Nádas — Markos, Vincez, Teleki, Orosz, Hárai. A régi góljait Hárai (2) és Moré rúgták.

Rádió

PÉNTEK, JULIUS 10

Bucuresti. 6.55 Hírek, hanglemek; 11.30 Katonai rádiópósta; 12.30 Szájharmonika hangverseny; 12.50 Román-német katonasóra; 13.50 Németnyelvű hírek; 14.00 Rádióhíradó; 14.20 Hanglemek; 14.30 Sebesültek órája; 18.00 Társadalmi szemle; 18.20 Zenekari hangverseny énekszámokkal; 19.15 Előadás; 19.50 Németnyelvű hírek; 20.00 Rádióhíradó; 20.10 Hanglemek; 20.35 Könnyű zene; 20.40 Előadás; 21.00 Madame Butterfly című opera előadása. Az első felvonás után kb. 21.50 Hírek sport; 23.35 Könnyű zene.

Radio Moldova. 13.00 Hanglemek; 13.20 Hírek; 13.30 Operaáriák; 14.00 Hírek; 14.20 Román zene; 18.30 Hanglemek; 19.00 Harmonikajáték; 19.15 Előadás 19.30 Ének; 20.00 Hanglemek; 20.30 Hírek; 20.40 Zenekari hangverseny; 21.10 Hanglemek; 21.30 Zenekari hangverseny; 22.00 Hírek; 22.20 Jazz-band.

Budapest I. 6.40 Torna; 7.00 Hírek, hanglemek; 10.00 Hírek; 10.15 Dalok; 11.20 Zongorajáték; 11.40 Orvosi előadás; 12.10 Szórakoztató zene, közben 12.40 Hírek; 13.30 Bajtársi szolgálat; 14.00 Szajonazene; 14.30 Hírek; 15.20 Katonazene; 16.15 Előadás: „A mai spanyol irodalom atyja” címmel; 16.45 Hírek; 17.15 Karének; 17.40 Sportközlemények; 17.50 Cigányzene; 18.15 A német hallgatóknak; 18.35 Nép-dalféltára; 19.00 Hírek; 19.15 Az aranyárga falevél című operett előadása; 21.40 Hírek; 23.00 Jegenyelvű hírek; 23.25 Szórakoztató zene; 24.00 Hírek.

Budapest II. 18.10 Cigányzene; 18.45 Előadás: „Gyóni Géza őrangyala” címmel; 19.05 Ének; 19.35 Helyszíni közvetítés; 20.00 Hírek; 20.10 Vopósnégyes hangversenye; 21.10 Finta Zoltán elbeszélése; 22.00 Az aranyárga falevél című operett című harmadik felvonása; 22.30 Táncczene.

SZOMBAT, JULIUS 11

Bucuresti. 6.55 Hírek, hanglemek; 11.30 Katonai rádiópósta; 12.30 Hanglemek; 12.50 Katonasóra; 13.50 Németnyelvű hírek; 14.00 Rádióhíradó; 14.20 Hanglemek; 14.30 Sebesültek órája; 15.30 Gyermekféltára; 18.00 Zenekari hangverseny énekszámokkal; 19.15 Szórakoztató zene; 19.50 Németnyelvű hírek; 20.00 Rádióhíradó; 20.10 Hanglemek; 20.35 Tarka zene; 20.40 Előadás; 21.00 Opera-előadás. Az első felvonás után kb. 21.50 Hírek. A második felvonás után kb. 22.45 Versek; 23.55 Tarka könnyű zene.

Radio Moldova. 13.00 Hanglemek; 13.20 Hírek; 13.30 Operanyitányok; 14.00 Hírek; 14.20 Román zene; 18.30 Hanglemek; 19.00 Induló; 19.15 Előadás; 19.30 Templomi énekar hangversenye; 20.00 Orvosi előadás; 20.15 Hegedűjáték; 20.50 Hírek; 20.40 Operettársulatok; 21.10 Hanglemek; 22.00 Hírek; 22.20 Keringők.

Budapest I. 6.40 Torna; 7.00 Hírek, hanglemek; 10.00 Hírek; 10.15 Zenekari hangverseny; 11.20 Áriák és dalok; 11.40 Hogyan főzzünk kevsz zsirral? 12.10 Katonazene; 12.40 Hírek; 13.30 Bajtársi szolgálat; 14.00 Szórakoztató zene; 14.30 Hírek; 15.20 Kassa műsorából; 16.10 Ifjúsági rádió; 16.45 Hírek; 17.15 Turisztikai előadás; 17.45 Magyar nóták; 18.35 Hangképek innen-onnan; 19.00 Hírek; 19.20 Tarka mókák — vidám órák; 21.40 Hírek; 23.00 Idegenyelvű hírek; 23.25 Strauss kerengők; 24.00 Hírek.

Budapest II. 18.35 Mezőgazdasági féltóra; 19.00 Martzy Johanna hegedű; 19.25 Finnország; emlékek; 20.00 Hírek; 20.20 Respighi művek; 21.10 Török-magyar művelődési kapcsolatok; 22.10 Részlet a budapesti zenekar Verdi-Rossini estjéről.

Ügyeletes gyógyszerárak

Pénteken, július 10-én Aradon a következők az ügyeletes gyógyszerárak: Strelikovszky (volt Kain, Avram Iancu tér), Stauble (volt Hájós, a prefekturárvá) szemben) és Niedermayer (Szerb palota).

Pénteken, július 10-én Timisoara-Temesvárott a következők az ügyeletes gyógyszerárak: Belváros: Jonescu-Heyer (Unirii tér); Gyárváros: dr. Sandovici-Czegka (Dacilor utca); Ezsébetváros: Roxin (Axente Sever tér); Józsefváros: Djana (Brătianu utca); Méhalában a Corvin, Fratelia-Ujkissodán a Panajeth és Freidorf-Szabadfalun az Eremici gyógyszerár.

A timisoarai városi mozik műsora ■ Előadások kezdete 5, 7, 9-kor. Vasár- és Ünneppnap d. e. 11 és d. u. 3-kor is

CAPITOL

Rendkívül szórakoztató olasz szalonvígjáték

A bűnök háza

Főszerepben Alida Valli és Umberto Mignani és a Vörös Kereszt tevékenységét bemutató film

THALIA

Négy napig! MARCEL L'HERBIER nagy francia világfilmje

A cárok végzete

Harry Baur, Marcelle Chantal, Pierre Richard Willm Egy letűnt világ csodás filmemléke!

APOLLO

Nagyszerű hangulatu vígjáték. Gyönyörű tájképek Capriról és Nápolyról

DUO RODINO

Főszerepben Laura Solari, Johannes Riemann, Leo Szekas és Lizzi Waldmüller

Apróhirdetések

FIGYELMEZTETÉS. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. Gyakran előfordul, hogy hirdetőink távbeszélőn adják fel apróhirdetéseiket. Tekintettel arra, hogy ilyen esetekben az apróhirdetések számlázása és a hirdetési díj beszedése munkatöbblettel jár, a pénzbeszedő alkalmazása révén költségtöbblettel is jár, a nem a feladás alkalmával fizetett apróhirdetések díja a rendes díj kétszerese.

DUSZABÁS. Álláskeresés rovatban tíz szög tizenöt lei, minden további szó kettő lei. Minden más rovatban tizenöt szög harminc lei, minden további szó három lei. Vastagabb betűvel a díj kétszerese. Jelzés és „Cim a kiadóban” jelzésű hirdetéseknel tíz lei pótdíj fizetendő. Üzleti hirdetések csak kereset hivatásként vehetők fel.

Alkalmazás

Műszerész tanoncnak intelligensebb magyar fiú azonnal felvétetik. Meczár László, szakmúszerszénél. Timisoara-Temesvár I., Brătianu-tér 3. (3638)

Üzletiszolga, aki biciklizni tud azonnalra felvétetik. Reholz fűszerüzlet Timisoara-Temesvár, Belváros. (1780)

Mindenes lány

zsidó családról azonnal felvétetik. Cim: Rapidul Român Boy, Timisoara-Temesvár I., Ungureanu-utca 9 sz. Telefon 42 22

Önálló varrónő, kézilány és tanuló felvétetik. Timisoara-Temesvár I., General Mosoiu utca 12. szám. II. emelet, ajtó 7. (1798)

Kifutófiú azonnal felvétetik. Bran Antal, Timisoara-Temesvár I., 10 Mai utca 1. szám. (1802)

Fiatall szobalány, jó bizonyítványokkal azonnal felvétetik. Timisoara-Temesvár II., Petru Tegel utca 1. szám. földszint, ajtó 3. (5180)

Megbízható pénztároskisasszonyt keres Angel gyógyszerár, Arad. (3000)

Keresek egyedülálló nőt, kisebb vidéki háztartás vezetésére. Román- és német nyelv tudása szükséges. Cim: Kelemen, Arad, Dorobantilor 20. (3005)

Keresek textilfontáskamában szakképzett utazót. Ajánlatokat „Utazó” jellegére Reclama hirdetőbe. Arad, Eminescu utca 8. (3007)

Allást keres

Mindenes bejárónő azonnalra állást keres. Címeket Reclama hirdetőbe, Arad, Eminescu utca 8 szám alá kérek. (5181)

Lakás

Lakásesére augusztus elsejére. A Gyárváros egyik főútvonalán egy modern, háromszobás utcai lakás, amely zónában fekszik elcserehető egy modern két vagy háromszobás, nem zónában levő lakással. Ajánlatokat „Lakásesére augusztus elsejére” jellegére keretnek a Déli Hírlap Timisoara-temesvári kiadóhivatalába. (6000)

Keresek tiszta butorozott szobát esetleg elátással. Cim, Arad. Telefon 18-09 és 23-64. (2999)

Garzonlakást, különbejáratú fűdőszobával, butorral vagy anélkül keresek központban. Ajánlatokat „Garzonlakás” jellegére Reclama hirdetőbe, Arad, Eminescu utca 8. (3008)

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, írósztalokat, varró- és írógépeket, lószoba-, ebédő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket reklamiákat, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Vesszünk megbízóink részére teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Zálogedényeit megkasszabbitsuk. Futárunk hatenként kétszer megy Timisoarara. Tempo. Arad (Fischer Eliz-palota.) Telefon: 19-75. (4028)

Butorok, kasszák, kombinált szekrény, matracok, ottománok, Thonet-székek, varrógépek, konyhabutorok, egyes ágyak, szekrények, kombinált szekrények olcsón, kasszák és irodaberendezések stb. olcsón kaphatók Blidariunál, Timisoara IV. kerület Külli-tér 2., az udvarban. Megvételre keresünk sürgősen teljes lakásberendezéseket, szőnyegeket, varrógépeket stb. Magas árat fizetünk. (3663)

Traktorokat, eséplőgépeket motorokat és hengerek minden nagyságban vesszünk. Industria de masini Banateana, Timisoara-Temesvár, II., Cogalniceanu-utca 8. szám. (3658)

Eladó nagyon jó állapotban, az üzem villamosítása miatt egy száz lóerős Diesel-motor, a gráci vagon és gépgyár gyártmánya, egy hatvanöt lóerős stabil gőzgép, egy hengeres, bécsi Topham gyártmány és egy harminchat zoltos, kemény és puha számára üzemképes „Volgater”, bécsi Topham gyártmány. Érdeklődők forduljanak a Tarna-Mare-Nagykülüllő megyei Agnita községbeli „Fabrica de spirit și Moară” részvénytársasághoz. (3684)

Eladó 6 drb. tjonnan kárpitozott szék. Timisoara-Temesvár II., Scolii-utca 15. (5173)

Családi házat keresek. 4 szobást, mellékkeliségekkel. Ajánlatokat „Modern ház, jó áron” jellegére a Timisoara-Temesvári kiadóba kérek. (1781)

Eladó Hoffer cséplő, Fordson traktorral, elevátorral. Szabó Ferenc, Lulusjud. Turda. Levelekre nem válaszolok. (3683)

Zongora, fekete, bécsi gyártmányú eladó, Arad, Eminescu 29. Braustein. (2985)

Ezüstevészközöket, ezüsttárgyakat, disztárgyakat, pipákat vesz, ügynökök kizárásával, Gavrilovits „Persia” Timisoara-Temesvár, V. Alexandri utca 9. (1784)

Eladó ebédő, (nem modern), fehér fahájó előszobával, tükrözött ruhaszekrény, éléskamrapolc, villanylámpák stb. Arad, Eminescu utca 14. I. em. (2976)

Cséplő, vasrámás 8-as, jókárban, összes szizajattal eladó, valamint vályog. Arad, Dorobantilor utca 21. (3011)

Malomkövek

és eredeti svájci malomszita-sejmek

nagy választékban kaphatók „ARTEC” R. T.-nál, Timisoara IV, Str. I. C. Brătianu 13/a

Használt lemezfordót 500 literig és egy kisebb viztartályt megvételre keresek. Kratky, Timisoara-Temesvár II. Gloriei utca 2 szám. (1801)

Családi ház, alkalmas gazdálkodásra is. jutányosan eladó. Timisoara-Temesvár. Bessenyei-telep, IV. utca 55 szám. Megtekinthető pénteken és vasárnap. (1804)

Pezzszőnyeg-gyűjtők figyelmébe! Csodaszép valódi imaszőnyeg eladó. Timisoara IV., Külli-tér 2. szám, I. emelet balra. (2996)

Ventilátort, 185-öst üzlet részére, valamint zsírosbődönt keresek. Táljai, Timisoara-Temesvár II., Neuclea utca 21 szám. (1799)

Két háztelék, Tache Ionescu uton 700 ezer lei, Abrud utca (Apollo mozival szemben) 830.000 lei, más vállalkozás miatt olcsó áron sürgősen eladó. Informator iroda, Timisoara-Temesvár I., Eugen de Savoya utca 1 szám. (1797)

Magyar szoba, stilizált, művész kivitelben teljesen új, eladó. Cim Reclama hirdetőirodában. Arad, Eminescu 8. sz. (3003)

Modern kombinált szoba reklamiával szivességből: Timisoara-Temesvár II., Strada 3. August 1. szám, földszint 1. délután 3-5 óráig. (6000)

Jól bevezetett fűszer- és élelmiszerüzlet nagy vevőkörrel, lakással együtt eladó. Cim a Timisoara-temesvári kiadóban. (1805)

Eladó helyszüke miatt ónémet háló kétajtós jégsekrény, legjobb állapotban és több tárgy. Timisoara-Temesvár II., Renasterii utca 2. szám. (1806)

Eladó: vaskájhák üvegajtó tokkal, külsőajtóval, ócska téglá, 36-os fehér nőcipő, vasalók. Ugyanonnán teglatörmelék ingyen elhordható. Arad, Simeon Balint utca 11. (3006)

Eladó 12 személyes kihuzható ebédőasztal, kredenc, plüszdíván, fotellek, márványasztalka, porcellánedények, lámpák, konyhasztal, virágállványok. Cim. Arad, Numa Pompiliu 20, emelet, ajtó 12. (3002)

Fagyaltgép, teljesen új, hat literes, alkalmi áron eladó. Szivességből Elit Parumerie, Arad, Regina Maria körút. (3001)

Találék hullám

a további módszer szertől olajjal főzre

WALTRICH

fordrás Timisoara

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok. 1-2-3-6-os villamos megállójánál ::

Eladó villa

4 szoba-hallos igazi urilakással, minden mellékkeliséggel. Teljesen új parketta, szobák festése, ajtók, ablakok újonnan fehérre festve és email. Nagy tágas, világos és napos szobák. Manzárdon és alacsony földszinten két szobás és egy szobás teljesen új parkettás lakások Körül parkirozva szép udvar és külön nagy gyümölcsös. Minden tjonnan rendezve. Az épület elsőrangú, nagy erős építkezés. Közvetlen a villamosnál és a Belvárost összekötő főútnál. Ára 4 és fél millió lei. Csakis komoly információt kibíró ajánlatokat vehetnek figyelembe és csupán a közvetlen venni szándékozóval tárgyalok. Ajánlatokat „Komoly érték” címén a Timisoara-temesvári kiadó továbbít.

Pedálos cimbalom megvételre kerestetik. Cim a Timisoara-temesvári kiadóban. (1803)

„Ferdinand Bayer” féle zongora iskola II. ik füzetét megvételre keresem. Címeket kérem a Reclama hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (2998)

Különfélék

Zongora-gyakorlás. Cim a Timisoara-temesvári kiadóban. (5170)

Kiadó ház, 4 szoba mellékkeliségek, nagy kert. Wiume, Freidorfu-Ncu Ujszabadfal. XIV. utca 60 szám. (1800)

Julius 7-én délután 5-6 óra között a jözsefvárosi állomáson elveszett egy rejtők, piros igazolvány, iratok és 120 lejtel. Becsületes megtaláló adja le Timisoara-Temesvár II., Lunei utca 15 sz. alatt. A pénzt megtarthatja. (1798)

A Romániai Unitarius Egyház Képviseleti Tanácsától, Turda.

Szám: 823-1942. E. K. T. T.

PÁLYAZATI HIRDETÉS TANITÓI ÁLLÁSRA

A Romániai Unitarius Egyház keretében működő felekezeti iskoláknál üresedésben levő tanítói és tanítónői állásokra ezen pályázatot hirdetünk.

Az 1942-43. iskolai évre ideiglenes mpmőségben alkalmazást nyerhetnek más vallású tanítók és tanítónők is. Pályázni szándékozók érdeklődésükkel forduljanak az Unitarius Egyház Képviseleti Tanácsához, Turda. (Cime: Consistoriu Bisericei Unitariene din Romania, Turda.)

Turda-Torda, 1942, június 24.

Dr. Gál Miklós s. k. Arkosi Tamás s. k. egyházi főgondnok. egyházi elnök.

PÁLYAZAT TANITÓI ÁLLÁSRA

Az aradi római katolikus egyházközség az általa fenntartott magyar tantervű elemi fiúiskolánál betöltendő tanítói állásokra pályázatot hirdet. Pályázhatnak érvényes oklevéllel bíró, magyar nemzetiségű férfiak, esetleg nők. Illetménye az állami fizetési táblázat szerint. A pályázók felszerelt kérvényüket folyó évi július hó 22-ig juttassák el az egyházközség irodájához.

Hirdessen a
a Déli Hírlapban!